

SKLEPI

IZVEDBENI SKLEP KOMISIJE (EU) 2020/280

z dne 20. februarja 2020

o podaljšanju okrepljenega nadzora za Grčijo

(notificirano pod dokumentarno številko C(2020) 901)

(Besedilo v grškem jeziku je edino verodostojno)

EVROPSKA KOMISIJA JE

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije,

ob upoštevanju Uredbe (EU) št. 472/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 21. maja 2013 o okrepitvi gospodarskega in proračunskega nadzora v državah članicah euroobmočja, ki so jih prizadele ali jim grozijo resne težave v zvezi z njihovo finančno stabilnostjo ⁽¹⁾, in zlasti člena 2(1) Uredbe,

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Po izteku finančne pomoči na podlagi evropskega mehanizma za stabilnost 20. avgusta 2018 je bilo z Izvedbenim sklepom Komisije (EU) 2018/1192 ⁽²⁾ uvedeno šestmesečno obdobje okrepljenega nadzora za Grčijo, ki se je začelo 21. avgusta 2018. Obdobje okrepljenega nadzora je bilo nato dvakrat podaljšano ⁽³⁾, vsakič za dodatnih šest mesecev, nazadnje od 21. avgusta 2019.
- (2) Grčija je od leta 2010 prejela znatno finančno pomoč, zaradi česar njene neporavnane obveznosti do držav članic euroobmočja, evropskega instrumenta za finančno stabilnost in evropskega mehanizma za stabilnost skupaj znašajo 243 700 milijonov EUR. Grčija je prejela finančno podporo evropskih partneric po ugodnejših pogojih, leta 2012 in v okviru evropskega mehanizma za stabilnost leta 2017 pa so bili sprejeti tudi posebni ukrepi za večjo vzdržnost dolga. Euroskupina se je 22. junija 2018 politično dogovorila, da bo izvedla dodatne ukrepe, s katerimi bo zagotovila vzdržnost dolga. Ti vključujejo podaljšanje tehtanih povprečnih zapadlosti za dodatnih 10 let, odlog obresti in amortizacije za dodatnih 10 let ter izvedbo drugih ukrepov za odpravo dolga. O dveh dodatnih ukrepih (odpravi pribitka na obrestno mero v zvezi s tranšo evropskega instrumenta za finančno stabilnost, namenjeno za odkup dolga, od leta 2018 ter ponovni vzpostavitev prenosa zneskov, enakovrednih dohodku nacionalnih centralnih bank euroobmočja od grških državnih obveznic v okviru dogovora o neto finančnih sredstvih in programa za trge vrednostnih papirjev) se lahko sklene dogovor v Euroskupini dvakrat letno, in sicer na podlagi pozitivnih poročil v okviru okrepljenega nadzora nad tem, kako Grčija izpolnjuje svoje poprogramske politične zaveze. Po dogovoru Euroskupine iz aprila in decembra 2019 sta se sprostili prva in druga tranša s politikami pogojenih dolžniških ukrepov.
- (3) Grčija se je v Euroskupini zavezala, da bo nadaljevala in zaključila vse ključne reforme, sprejete na podlagi programa za makroekonomsko prilagoditev v okviru evropskega mehanizma za stabilnost (v nadaljnjem besedilu: program), ter zaščitila cilje pomembnih reform, sprejetih v okviru navedenega programa in njegovih predhodnikov. Grčija se je zavezala tudi, da bo izvedla posebne ukrepe na področju fiskalne in fiskalno-strukturne politike, socialnega varstva, finančne stabilnosti, trgov dela in proizvodnih trgov, privatizacije in javne uprave. Ti posebni ukrepi, ki so določeni v prilogi k izjavi Euroskupine z dne 22. junija 2018, bodo prispevali k odpravi čezmernih makroekonomskih neravnotežij v Grčiji ter obravnavi virov ali možnih virov gospodarskih težav.

⁽¹⁾ UL L 140, 27.5.2013, str. 1.

⁽²⁾ Izvedbeni sklep Komisije (EU) 2018/1192 z dne 11. julija 2018 o uvedbi okrepljenega nadzora za Grčijo (UL L 211, 22.8.2018, str. 1).

⁽³⁾ Izvedbeni sklep Komisije (EU) 2019/338 (UL L 60, 28.2.2019, str. 17) in Izvedbeni sklep Komisije (EU) 2019/1287 (UL L 202, 31.7.2019, str. 110).

- (4) Komisija je 27. februarja 2019 objavila poročilo o državi za Grčijo za leto 2019 ⁽⁴⁾. Komisija je v njem ugotovila, da je Grčija sicer uspešno obnovila svoj proračunski saldo in znatno zmanjšala primanjkljaj na tekočem računu, vendar pa se sooča s čezmernimi makroekonomskimi neravnotežji ⁽⁵⁾, ki so ostala kot zapuščina krize. Ta se nanašajo na visok javni dolg, negativno neto stanje mednarodnih naložb, visok delež nedonosnih posojil v bilancah stanja bank in še vedno visoko stopnjo brezposelnosti. Te ugotovitve je še potrdilo poročilo o mehanizmu opozarjanja, ki ga je Komisija sprejela 17. decembra 2019 na podlagi Uredbe (EU) št. 1176/2011 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽⁶⁾, v katerem je Grčijo opredelila kot eno od držav članic, za katere bo v letu 2020 opravljen poglobljen pregled. Poročilo zlasti kaže, da je javni dolg Grčije konec leta 2018 znašal 181,2 % bruto domačega proizvoda, kar je najvišja raven v Uniji. Neto stanje mednarodnih naložb v višini –143,3 % bruto domačega proizvoda leta 2018 prav tako ostaja zelo visoko, čeprav vključuje obsežen zunanji javni dolg po zelo ugodnih obrestnih merah. Poleg tega kljub občutnemu znižanju primanjkljaja tekočega računa še vedno ne more podpreti dovolj hitrega zniževanja zelo visokega neto stanja mednarodnih naložb na ravni, ki se štejejo za preudarne. Stopnja brezposelnosti se je v primerjavi z najvišjo vrednostjo 27,8 %, ki jo je dosegla leta 2013, sicer še naprej zniževala, vendar je oktobra 2019 še vedno znašala 16,6 %. Dolgotrajna brezposelnost (12,1 % v tretjem četrtletju leta 2019) in brezposelnost mladih (35,6 % oktobra 2019) ostajata zelo visoki, čeprav sta se v primerjavi z najvišjimi ravnmi med krizo precej zmanjšali (dolgotrajna brezposelnost je v drugem četrtletju leta 2014 dosegla najvišjo raven pri 19,9 %, brezposelnost mladih pa februarja 2013 pri 60,2 %).
- (5) Svet je ob upoštevanju poglobljenega pregleda in ocene, ki ju je leta 2019 opravila Komisija, preučil nacionalni reformni program za leto 2019 in program stabilnosti za leto 2019. Grčiji je priporočil ⁽⁷⁾, naj v letih 2019 in 2020 sprejme ukrepe, da bi dosegla trajnostno gospodarsko okrevanje in odpravila čezmerna makroekonomska neravnotežja z nadaljevanjem in dokončanjem reform v skladu z zavezami za obdobje po izteku programa, ki jih je dala v Euroskupini 22. junija 2018. Svet je Grčiji prav tako priporočil, naj svojo naložbeno gospodarsko politiko osredotoči na določena prednostna področja, da bi zagotovila trdno podlago za rast, hkrati pa zmanjšala regionalne razlike in zagotovila socialno vključenost.
- (6) Komisija je četrto oceno v okviru okrepljenega nadzora za Grčijo ⁽⁸⁾ objavila 20. novembra 2019. V njej je ugotovila, da je Grčija sprejela potrebne ukrepe za izpolnitev svojih posebnih zavez glede reform do sredine leta 2019, vendar da bo za dokončanje in po potrebi pospešitev reform ključnega pomena sprejetje nadaljnjih ukrepov. V tej oceni so se upoštevala prizadevanja nove vlade za izvajanje zavez v okviru napredovanja širšega načrta reform v prejšnjih mesecih in njeno pripravljenost, da jih pripravi v tesnem sodelovanju z institucijami.
- (7) Organi zmanjšujejo zaostanek pri reformah finančnega sektorja, vendar bo treba načrte v prihodnosti okrepiti. Likvidnostni položaj grških bank se je še izboljšal in nekateri znaki kažejo, da se postopno ponovno vzpostavlja dostop bank do trga, kljub temu pa so preostala tveganja in izzivi visoki. Čeprav njihov kapitalski položaj ostaja ustrezen, se lahko zgodi, da se bo v kratkem znašel pod pritiski, na primer zaradi postopnega ukinjanja prehodnih bonitetnih ureditev. Banke se še naprej soočajo z velikim deležem nedonosnih posojil: čeprav se ta delež postopno zmanjšuje z najvišje vrednosti 107,2 milijarde EUR iz marca 2016, je bil konec septembra 2019 še vedno velik in je znašal 71,2 milijarde EUR oziroma 42,1 % skupnega zneska bruto bilančnih izpostavljenosti potrošniških posojil. Ko bo pred kratkim sprejeta shema za zaščito sredstev, imenovana Hercules, izvedena, bo omogočila precejšnjo pospešitev sedanjih strategij zmanjševanja obsega nedonosnih posojil v bančnem sektorju. Drugi izzivi vključujejo šibko dobičkonosnost ob sedanjih trendih nizkih obrestnih mer in tesno povezavo med državo in bankami, tudi prek velikega deleža odloženih davčnih odbitkov v kapitalu bank. Izboljševanje likvidnosti grških bank in povečanje zaupanja vlagateljev je omogočilo popolno odpravo kapitalskih kontrol na dan 1. septembra 2019.

⁽⁴⁾ SWD(2019) 1007 final.

⁽⁵⁾ COM(2019) 150 final.

⁽⁶⁾ Uredba (EU) št. 1176/2011 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. novembra 2011 o preprečevanju in odpravljanju makroekonomskih neravnotežij (UL L 306, 23.11.2011, str. 25).

⁽⁷⁾ Priporočilo Sveta z dne 9. julija 2019 v zvezi z nacionalnim reformnim programom Grčije za leto 2019 in mnenje Sveta o programu stabilnosti Grčije za leto 2019.

⁽⁸⁾ Evropska komisija: Poročilo o okrepljenem nadzoru za Grčijo, november 2019, Institutional Paper 116, november 2019.

- (8) Ne glede na napredek v zadnjih letih se Grčija še vedno sooča z velikimi izzivi na področju poslovnega okolja in pravosodnega sistema. Čeprav je Grčija napredovala na področjih, kot sta skrajšanje časa registracije podjetij in krepitev zaščite manjšinskih vlagateljev, še naprej močno zaostaja za državami, ki dosegajo najboljše rezultate, na več področjih strukturnih komponent vodilnih primerjalnih kazalnikov (npr. čas, ki je potreben za sprejetje sodne odločbe, izvrševanje pogodb, vpis nepremičnin, odprava insolventnosti ipd.)
- (9) Grčija, ki je bila leta 2010 izključena iz posojil na finančnih trgih, od julija 2017 ponovno pridobiva dostop do trgov z izdajanjem državnih obveznic. Donosi grških državnih obveznic so začeli počasi postajati zmernejši po uspešnem zaključku programa EMS leta 2018 in so v drugi polovici leta 2019 še precej upadli ter so decembra 2019 dosegli rekordno nizko vrednost v višini 1,4 % za 10-letno obdobje v primerjavi s 4,3 % v predhodnem letu. Vendar posojilni pogoji Grčije ostajajo nestanovitni zaradi zunanjih gospodarskih tveganj in domačih ranljivosti. Poleg tega je Grčija dosegla višje ocene bonitetnih agencij, vendar ocena države ostaja pod naložbenim razredom.
- (10) Glede na navedeno je Komisija sklenila, da še vedno obstajajo okoliščine, ki upravičujejo uvedbo okrepljenega nadzora v skladu s členom 2 Uredbe (EU) št. 472/2013. Grčija se zlasti še vedno sooča s tveganji, povezanimi s finančno stabilnostjo, ki bi, če bi se uresničila, lahko imela negativne zunanje učinke za druge države članice euroobmočja. Ti bi lahko nastali posredno, in sicer z vplivanjem na zaupanje vlagateljev ter posledičnim refinanciranjem stroškov za banke in države v drugih državah članicah euroobmočja.
- (11) Zato mora Grčija srednjeročno še naprej sprejemati ukrepe za obravnavanje virov oziroma možnih virov težav ter izvajati strukturne reforme, ki bodo prispevale k trdnemu in trajnostnemu okrevanju gospodarstva ter ublažitvi posledic več dejavnikov. Ti vključujejo hudi in dolgotrajni upad gospodarske rasti med krizo, obseg dolga Grčije, ranljivosti v njenem finančnem sektorju, stalne razmeroma tesne povezave med finančnim sektorjem in grškimi javnimi financami, tudi prek državnega lastništva, tveganje prenosa negativnih vplivov hujših napetosti v katerem koli od navedenih sektorjev v druge države članice ter izpostavljenost držav članic euroobmočja grški državi.
- (12) Za obravnavanje preostalih tveganj in spremljanje izpolnjevanja obvez, sprejetih v zvezi s tem, se zdi potrebno in primerno podaljšati okrepljeni nadzor za Grčijo v skladu s členom 2(1) Uredbe (EU) št. 472/2013.
- (13) Grčija je imela z dopisom z dne 22. januarja 2020 možnost izraziti svoja stališča o oceni Komisije. V odgovoru z dne 27. januarja 2020 se je Grčija na splošno strinjala z oceno Komisije glede gospodarskih izzivov države, na kateri temelji podaljšanje okrepljenega nadzora.
- (14) Grčija bo še naprej prejela tehnično podporo v okviru programa za podporo strukturnim reformam (kot je določen v Uredbi (EU) 2017/825 Evropskega parlamenta in Sveta ^(*)) za oblikovanje in izvajanje reform, vključno z nadaljevanjem in zaključkom ključnih reform v skladu s političnimi zavezami, ki se spremljajo v okviru okrepljenega nadzora.
- (15) Komisija namerava v okviru svojega sistema zgodnjega opozarjanja pri izvajanju okrepljenega nadzora tesno sodelovati z evropskim mehanizmom za stabilnost –

SPREJELA NASLEDNJI SKLEP:

Člen 1

Obdobje okrepljenega nadzora za Grčijo v skladu s členom 2(1) Uredbe (EU) št. 472/2013, ki je bilo uvedeno z Izvedbenim sklepom (EU) 2018/1192, se z 21. februarjem 2020 podaljša za dodatno obdobje šestih mesecev.

^(*) Uredba (EU) 2017/825 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. maja 2017 o vzpostavitvi programa za podporo strukturnim reformam za obdobje 2017–2020 ter o spremembi uredb (EU) št. 1303/2013 in (EU) št. 1305/2013 (UL L 129, 19.5.2017, str. 1).

Člen 2

Ta sklep je naslovljen na Helensko republiko.

V Bruslju, 20. februarja 2020

Za Komisijo
Paolo GENTILONI
Član Komisije
